

บทที่ ๑

บทนำ

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๓) ฉบับนี้ จัดทำขึ้นตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๒/ว ๐๗๐๓ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เรื่องแนวทางและหลักเกณฑ์การจัดทำและประสานแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีความเป็นระเบียบและมีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายเคียงกันทั่วประเทศ โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ ๒ ประเภท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอและชุมชน

๒. แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการปรับปรุงเพื่อทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

เพื่อให้การพัฒนาตำบลแมตนาทม เป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ได้วางไว้ และให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๕๘ จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

๑.๑ ลักษณะของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาของแต่ละท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและศักยภาพของ แต่ละท้องถิ่น และแนวทางตามนโยบายหลักของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ปัจจุบันรวมทั้งให้สอดคล้องประสานสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนนโยบายของท้องถิ่น และแนวทางตามนโยบายหลักของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อสร้างคนไทย ประเทศไทยเข้มแข็ง เน้นบริหารประเทศภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน

แผนพัฒนาที่ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องจัดทำในลำดับแรกคือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะกำหนดแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และจุดมุ่งหมาย (Goal) เพื่อการพัฒนาในอนาคต ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และกรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม เนื่องจากการวางแผนพัฒนาขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเป็นอิสระในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และดำเนินการตามแผน แต่ความเป็นอิสระนั้นไม่ได้หมายถึงความเป็นอิสระในฐานะเป็น “รัฐอิสระ” แต่เป็นการมอบอำนาจหน้าที่ในการจัดการบริการสาธารณะบางส่วนให้ และยังคงอยู่ในการกำกับ ดูแล หรือตรวจสอบ โดยรัฐบาลและประชาคมอีกด้วย

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๓๐ (๔) และแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อ ๕.๒ กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐและที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง เพื่อพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความโปร่งใสมากที่สุด ดังนั้น การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา จึงมีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สถานการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้พัฒนาไปสู่สถานการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถ จัดสรรทรัพยากรและศักยภาพที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นในการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจึงไม่ควรมองรอบด้านแต่เพียงเขตพื้นที่การปกครองตนเองเท่านั้น แต่ต้องมองให้กว้างออกไปครอบคลุมเขตพื้นที่อื่นด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การวางแผนยุทธศาสตร์พัฒนามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในการรับมือกับสถานการณ์หรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นตามมาจากเขตพื้นที่เหล่านั้นอย่างรู้เท่าทันจนทำให้สามารถให้ประโยชน์จากสถานการณ์ได้อย่างเต็มที่หรือหนทางในการป้องกันอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ (Proactive) อย่างเป็นระบบ หมายถึง การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย ๘ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูลและประเด็นปัญหาสำคัญ
๒. การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานการณ์การพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบันและกำหนดประเด็นในการพัฒนา
๓. การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น
๔. การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๕. การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น
๖. การกำหนดยุทธศาสตร์และบูรณาการแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น
๗. การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น
๘. การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

๑. เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับการพัฒนาอำเภอ การพัฒนาจังหวัด การพัฒนากลุ่มจังหวัดและการพัฒนาประเทศ
๓. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดสรรทรัพยากรทางการบริหารเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

๑.๓ ขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นตอนที่ ๑ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นวางแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ทราบทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อสนองต่อความต้องการ และการแก้ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ เป็นการวางกรอบการพัฒนาโดยพิจารณาจาก

๑.๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

๑.๒ ภารกิจถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

๑.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคจังหวัดและจังหวัด โดยให้เน้นดำเนินการในยุทธศาสตร์จังหวัด และยุทธศาสตร์พื้นที่ที่สำคัญ และมีผลต่อประชาชนโดยตรง เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน การป้องกันและแก้ไขยาเสพติด

๑.๔ ผังเมืองรวมจังหวัด ผังเมืองรวมเมือง ผังเมืองรวมชุมชน หรือผังเมืองเฉพาะ (ผังภาค หรือ ผังอนุภาค ในกรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด)

๑.๕ อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑.๖ นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น

๑.๗ แผนชุมชน แผนพัฒนาหมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ ๒ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นคณะผู้บริหารท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น พร้อมส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องรวมถึงองค์กรภาคประชาชน และภาคธุรกิจเอกชน บูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น และรับทราบปัญหา ความต้องการของประชาชน และให้สำนัก / กอง / ส่วนที่มีหน้าที่จัดทำแผน พร้อมด้วยสำนัก / กอง / ส่วนอื่นๆ ร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งควรประกอบด้วย

๒.๑ ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

๒.๒ แผนชุมชน แผนพัฒนาหมู่บ้าน

๒.๓ นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นของผู้บริหารท้องถิ่น

๒.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

๒.๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น

๒.๖ ข้อมูลที่ได้จากคณะกรรมการติดตามและประเมินผล

๒.๗ ข้อมูลอื่นๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ ๓ สำนัก / กอง / ส่วน ที่มีหน้าที่จัดทำแผนทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลที่ได้พร้อมข้อมูลจาก สำนัก / กอง / ส่วนอื่นๆ และนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ผ่านคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อประชุมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา และจะต้องทำการกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายของตัวชี้วัดด้วย

ขั้นตอนที่ ๔ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นำผลวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประชุมคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นมาจัดทำเป็นร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ ๕ เสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ขั้นตอนที่ ๖ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาลำเนาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ ๗ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบุการใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

สำหรับองค์การให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป

๑.๔ ประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลแมคนาทม มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สอดคล้องกับการพัฒนาอำเภอ การพัฒนาจังหวัด การพัฒนาภูมิภาค และการพัฒนาประเทศ เพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

๒. องค์การบริหารส่วนตำบลแมคนาทมสามารถจัดสรรทรัพยากรทางการบริหารเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุดเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

๓. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นการแสดงศักยภาพ ประสิทธิภาพ และภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่สาธารณชน